

LEDČICKÉ NOVINY

VIII. ročník, květen 2007

Slovo starostky

Vážení spoluobčané,

dovolte mi, abych na tomto místě a touto cestou srdečně poděkovala našemu vytrvalému a nezištnému přispěvateli do Ledčických novin, stálému příznivci a obdivovateli naší vesnice, panu Ing. Otakaru Špecingerovi. Také dnes si můžete v dnešním jubilejním 35. čísle tohoto obecního zpravodaje přečíst zajímavé materiály, které už tradičně velice živě a nevšedně zpracoval. Věřím, že pan inženýr nám zachová své přátelství a přízeň i v budoucnu.

Dále bych chtěla poděkovat všem svým spoluobčanům, kteří pomáhají obci při pořádání společenských akcí a bez jejichž pomoci by se neuskutečnily. Radost mám z toho, že zdravé jádro naší mládeže se dokáže semknout a uspořádat samo některá klání, nebo jen s minimální pomocí obce. Mrzí mě však, že je stále dost mladých, kteří jen přihlížejí a nezapojují se do společenského života v obci. Možná, že i oni by sami chtěli uspořádat něco pro sebe, dost možná i pro ostatní, nemají však odvahu někoho z obce oslovit. Těm vzkazuji nebojte se, každá vaše iniciativa bude vítána.

Naše obec stojí v současné době před velkým úkolem. Snad největším svým rozsahem a složitostí je stavba kanalizace. Mnohým jistě neušlo, že byla započata na podzim loňského roku. Nyní pokračuje stavbou přečerpávací stanice, jejíž stavební část bude v nejbližším termínu dokončena. Stavba bude v letošním roce pokračovat výstavbou hlavní stoky a veřejných částí přípojek v úseku od dálnice směrem k návsi.

Vzhledem k náročnosti stavby a návaznosti výstavby veřejných částí přípojek a přípojek na pozemcích vlastníků, uspořádá obec schůzku s jednotlivými majiteli nemovitostí, na které zástupci investora, dodavatele stavby a projektant, stavebníkům vše, co se týče stavby, podrobně vysvětlí. Tento úsek kanalizace byl pro svoji složitost do stavby zařazen jako první. Nejen, že zde bude omezení užívání okresní komunikace, ale jsou zde zastoupeny všechny druhy kanalizačních přípojek z důvodu nerovnoměrnosti terénu.

Všem Vám, mým spoluobčanům, přeji krásné jarní dny strávené v klidu a ve zdraví na Vašich zahrádkách, výletech po naší krásné zemi i v pohodě domova.

Jiřina Michovská

Malá ledčická

kronika

Ledčičtí jubilanti

Jaro a počátek léta jsou ve znamení životních výročí několika našich občanů. Všem oslavencům přejeme hodně zdraví, klidu, pohody a osobního štěstí i do dalších let.

50 let Verešová Olga čp. 50
Hančlová Věra čp. 138
Salačová Jiřina čp. 37

55 let Voves Vlastimil čp. 14
Škabrahová Anna čp. 4
Klement Stanislav čp. 89
Sirový Vladimír čp. 148

65 let Došková Věnceslava čp. 176
Vondráček František Václav čp. 39

70 let Mach Jiří čp. 210

75 let Petráš Jiří čp. 220

80 let Uher Josef čp. 147

82 let Jansová Miloslava, čp. 88

84 let Černá Jiřina čp. 222

85 let Lipšová Marta čp. 164

87 let Králová Marta čp. 224

Masopust 2007

Paměť Lužické cesty

O významné prastaré historické spojnici mezi Prahou a Lužicí jste si vcelku obšírně mohli počíst v Ledčických novinkách z února roku 2002. Skupina nadšenců se však dnes snaží o to, aby Lužická cesta byla vyhlášena kulturní památkou a aby postupně došlo k jejímu oživení. Také Ledčice chtějí svým dílem tuto iniciativu podpořit a na svém katastru umožnit několik „zastavení“, kde by využily místních historických, kulturních, sportovních, společenských i jiných specifik. Cílem je bezpečný, klidný a také trochu naučný pobyt v příhodných přírodních podmínkách s nadregionálním významem. Hlavní devizou Ledčic je památná hora Říp na obzoru, která se tady u nás jeví jako vynikající motivační i orientační bod. Zapojení celého okolí (boží muka, zeleň, architektura...) do projektu garantuje zajímavost a oživení tohoto místa. Nutno podotknout, že žádná z dřívějších zemských stezek protínajících v minulosti krajinu Čech a Moravy, se nedochovala v takové celistvosti a místy i zdokumentovanosti, jako právě Lužická cesta.

Počátek zmiňované historické komunikace pro pěší byl v Praze na Hradčanském náměstí. V Praze, jak známo, se křižovaly cesty od Jaderského moře, Baltu, Severního moře... V průběhu staletí měnily své fáze, neboť byly vždy živým organizmem. Lužická cesta si však dodnes zachovala několik míst, která prakticky kopírují její původní reliéf. Komunikace buď procházela obcemi, nebo je těsně míjela (jako na příklad Ledčice). Protože je turistika v současnosti na stále větším vzestupu, získá naše obec touto svou aktivitou a účastí při znovuoobnově starobylé cesty na významu i jisté popularitě. Mohla by se stát příjemným odpočinkovým místem mimo frekventovanou silnici, a přesto uprostřed trasy mezi Prahou a Spolkovou republikou Německo.

Ledčice v Review Czech Airlines

V novém čísle dvouměsíčníku Českých aerolinií (březen – duben 2007) v obsáhlém osmistránkovém příspěvku Jana Fišmistra (strana 88 až 96) za doprovodu velkých barevných fotografií od Martina Gajdy je několikrát zmiňována naše obec. Dvojazyčný článek (ČJ, AJ) s titulkem **Lety do minulosti** se zmiňuje o středověkém panském sídle ležícím v katastru Ledčic, z něhož se dochovaly obrysy viditelné pouze při pohledu shora, z letadla. Stopy poměrně rozsáhlého dvorce z přelomu 12. a 13. století bylo možné objevit pouze díky odlišně zbarveným částem povrchu dotčeného území. Podobných staveb zajímavého půdorysu se v Čechách nedochovalo mnoho, ba je jich jen mizivý počet. Letecká archeologie přesně rozezná průběh příkopů a valů, základy obytných stavení, obilní jámy, pohřebiště či kultovní objekty. Při správném pohledu ve správný čas se tato místa prozradí i po tisíciletích. Článek uvádí, kde všude se na našem území soustřeďovalo osídlení. Také otištěná mapa ukazuje, že to bylo především v úrodných oblastech kolem velkých řek a vznikajících cest. Tedy i pozdějším ledčickém katastru. Velmi zajímavá je také nezvyklá fotografie posvátného Řípu, který byl zřejmě už od pravěku důležitým orientačním bodem pro zdejší obyvatele a poutníky. Je jen málo českých hor, které si udržely jméno, jež jim dali lidé obývající území ještě před příchodem Slovanů. Podle historika Třeštíka byl Říp (z germánského „ripa“ – vrch, hora) středem celé země a procházela jím „osa světa“ – tedy toho tehdejšího. Zmínila jsem se o tom, že Říp je vyfotografován skutečně netypicky. Vedlo nás to k velkým debatám, odkud, ze které strany, byl snímek pořízen. Problém vyřešil až náš ledčický pilot Josef Miler. Se svým letadlem horu obletěl a zjistil, že byla „zvěčněna“ od Klenče. Někde v dálce lze na fotografii matně rozeznat i Ledčice. Co dodat? Máme radost, že se o naši vesnici mohou dočíst pasažéři českých letadel třeba v těch nejbližších zemích. To je pro místo, kde tak rádi žijeme, reklama jako hrom!

Ledčická čekárna

Deník Mělnicko sledoval, v jakém stavu jsou v regionu autobusové čekárny. Téměř žádná pod přísným pohledem redakce neobstála. Většina je špinavá, neúrodná, různě poškozená, „vylepšená“ vandalskými sprejery. Pozvala jsem proto prostřednictvím elektronické pošty někoho z novinářů k nám do Ledčic, aby si prohlédl čekárnu Na Cikánci. Bez odezvy. Asi je to na sám okraj Mělnicka daleko, nebo čisté a upravené místo patřičně čtenáře „netáhne“. No nevadí. My, ledčičtí, můžeme být na svou zastávku neskromně hrdí, neboť podobně upravených je málo. Nikdo by na zděném přístřešku nepoznal, že už leccos pamatuje – vždyť byl postaven už v roce 1964 o prázdninách. V létě to budou dva roky, kdy jej podle výtvarného návrhu místních školáků nástěnnými malbami vyzdobili mladíci Tomáš Uher, Ondra Michovský a Martin Došek. A světe, div se! Dodnes jejich práci nezničil žádný nemyslivý vandal, čekárna je čistá, netknutá a dělá svými veselými obrázky radost všem, kteří tak mají při čekání na spoj na co koukat. Vítá ale s řádnou „parádou“ také návštěvníky naší obce a zaujme určitě i ty, kteří tudy jenom projíždějí.

Ke Dni matek

V nejkrásnějším měsíci celého roku, kdy příroda rozkvétá do tisíců květů, si připomínáme svátek všech matek a maminek. To slovo má ve všech jazycích stejný význam lásky a dárkyně života. „Máma“ je první slovo, které vyslovují děti na celém světě – a zní téměř v každém jazyce stejně. Matka je bezpečím a ochránkyní, v přeneseném smyslu slova i rodnou zemi – vlastí, zasluhující úctu a obranu. Dnes už se sice takhle slova skoro „nenosí“, ale začteme-li se do knih, zaposloucháme-li se do hudby, nebo zastavíme se u výtvarného umění, najdeme velké množství příkladů. Mám na mysli Smetanu, Dvořáka, Nerudu, Máchu, Seiferta, Čapka – těch jmen by každý z nás dokázal vyjmenovat hodně. Tak si připomeňme alespoň následující verše

*„...tam, na té pouti pozdravujte zemi.
Ach, zemi krásnou, zemi milovanou,
kolébku mou i hrob můj, matku mou.
Šírou tu zemi, zemi jedinou...“*

*„Maminka, maminka,
to je moje peřinka.
To je můj svět.
Když se na mne dívá,
vždycky v očích mívá
modrý kamínek...“*

Svátek matek má intimní charakter. Nikdo ho neorganizuje, je na každé rodině, jak jej oslaví. Vůbec nezáleží na tom, zda maminka dostane, nebo nedostane, kytičku nebo malované srdíčko. Řekne-li dítě: „Mami, to je dobře, že už jsi doma, stýskalo se mi,“ pak je to vyznání nad všechny pugéty. Všem ledčickým ženám, maminkám, babičkám... srdečně blahopřejeme.

Jubilejní Ledčické novinky

Držíte v ruce 35. číslo našeho obecního čtvrtletního zpravodaje, který pravidelně vychází už od ledna roku 1999. Ten, kdo si jej zakládá, má dnes téměř 700 stránkovou „tlustou knihu“, v níž se snad dočte mnohé nejen o historii Ledčic, ale seznámil se s leckterou událostí zdejšího regionu i vzdálenějších míst, poznal nejednu zajímavost naší současnosti a byl informován o nejrůznějších činnostech a aktivitách svých spoluobčanů. Naším cílem je také v budoucnu šířit osvětu mezi ledčickými občany, zvyšovat jejich patriotický zájem, snažit se o pestřejší pohled na náš život a především udržet zaběhnutou, poměrně vysokou úroveň obsahu. Získáváme ale také možnost zpětné vazby, která je pro chod obce velmi důležitá. Chceme i nadále, aby se zprávy a informace k lidem dostávaly pravidelně, a aby byly vždy po obsahové stránce přesné, pravdivé a nezkrácené.

Věříme, že se i nadále podaří bezplatně dodávat zpravodaj do každého „čísla“ ve vesnici. Jsme jednou z velmi mála obcí, která tak činí ze svého rozpočtu. Jak mohou Novinky vypadat v budoucnu, můžete právě teď sami rozhodnout. Každý má šanci do jejich formy a obsahu přispět. Všechny podněty a ohlasy budou radostně přivítány.

Možná, že ani nevíte, kam všude jsou Ledčické novinky posílány. Ze zákona musí obec, vydává-li svůj zpravodaj, poskytnout každé číslo Národní knihovně ČR, Moravské zemské knihovně v Brně, knihovně Národního muzea v Praze, Ministerstvu kultury ČR, Parlamentní knihovně, každé krajské knihovně, Městské knihovně v Praze.

Kromě toho si o nás mohou počíst v redakci Týdeníku Mělnicko, Deníku Mělnicko, kronikáři Spomyšle a Vraňan, velmi rádi posíláme Novinky našim přátelům a občasným přispěvatelům – M. Síglovi, L. Čermákovi a Ing. O. Špecingerovi, který nám nedávno napsal: „...děkuji za zasílání Vašich „Novinek“. Jsou báječné, báječné!“ Taková slova více než potěší a jsou závazkem i vzpruhou do další práce!

Ledčický fotbal

Jiří Bušil, Luboš Král

Ve fotbalové sezoně 2004/2005 jsme se, díky skvělým výkonům našeho žákovského mužstva, probojovali o dvě třídy výš. Tedy ze IV.B třídy do okresního přeboru. Potom nás ale, bohužel, museli s ohledem na „věk“ opustit hráči narození roku 1990. Toto citelné oslabení samozřejmě poznamenalo výkony. Nicméně zbylý kádr se velice snažil, za což mu patří dík. Přesto maximální nasazení hráčů nestačilo. Bohužel jsme se v okresním přeboru neudrželi a klesli do třídy III.B. Nezbyvá než hodně trénovat a věřit, že s přibývajícím zkušenostmi velmi mladých a nadějných ledčických hráčů přijdou i úspěchy.

Tabulka sezony 2005/2006

1.	Lužec	102:27	57		7.	FC BECK	68:75	28
2.	Libiš	75:19	50		8.	Lobkovice	41:60	26
3.	H.Beřkovice	70:26	49		9.	Mšeno	48:66	24
4.	Obříství	55:37	41		10.	Hořín	34:54	23
5.	Dynamo	96:39	39		11.	Ledčice	22:84	14
6.	Veltrusy	67:76	28		12.	Nebužely	11:126	6

A my dodáváme –možná, že se po dlouhé době probudí i kdysi slavný ledčický mužský fotbal.

Změny ve škole

Neudržitelná situace v místní základní škole přinutila lečnické obecní zastupitelstvo k možná nepopulárním krokům. Pan PaedDr. František Berky, jehož uvedení do funkce v září 2006 bylo „šlápnutím vedle“, odchází na vlastní žádost ještě před koncem školního roku. Paní Maláková náhle onemocněla, takže vyučování ve 2., 4. a 5. ročníku bylo ohroženo. O vedení školy, do doby vyhlášení výsledků konkurzního řízení, zastupitelstvo požádalo paní učitelku Hanu Fišerovou. Za její souhlas jí patří veliký dík a podpora. Opravdu nemá záviděníhodnou pozici. Na schůzce rodičů uskutečněné 10. května se všichni přítomní seznámili s vývojem školních „událostí“ i s potřebnými následnými kroky. Co nejdříve bude vyhlášeno konkurzní řízení na post ředitele/ředitelky školy. Věříme, že tentokrát naše škola, a především naše děti v ní, dostanou to nejlepší pedagogické vedení, které si vezme za své následující desatero.

1. Děti a jejich potřeby musí pro vás být na prvním, druhém, třetím, ale i desátém místě.
2. Nemáme-li rádi děti, neučte! Běžte od toho. Nikde jinde totiž nemůžete napáchat více zla, než ve škole. Chcete-li na dětech zbohatnout, jste politováníhodná nula!
3. Máte-li rádi děti, uče! Určitě jinde nezažijete tolik radosti jako s nimi. Někdo to možná neocení, ale vaši žáci ano.
4. Chvalte, chvalte, chvalte! Uchvalte se třeba k smrti. Říkejte svým žákům, jak jsou slušní, chytrí, skvělí. A oni budou!
5. Odpouštějte. Odpustit se dá všechno. Nebo skoro všechno. A vše se dá časem i napravit.
6. Buďte nekonečně trpěliví. Co žáček nechápe dnes, pochopí třeba zítra. Nebo za půl roku. Nebo vůbec ne. No a co? Buďte optimisty.
7. Važte si svých žáků a respektujte je. Berte je jako partnery. A přátele!
8. Hodnoťte jen to, co žáci umějí a ne to, co jste je vy ještě pořádně nenaučili. Vyhybejte se špatným známkám. Každý má právo dělat chyby a chyba je příležitost naučit se to dobře. Ani vy se nebojte přiznat svůj omyl. Vždyť chybovat je tak lidské!
9. Dopřejte každému svému žáku radost z úspěchu. Každému, a alespoň jedenkrát denně.
10. Neironizujte děti. Pokud si už nutně musíte z někoho dělat legraci, dělejte si ji sami ze sebe. Bojujte proti nudě ve své třídě. Ať se děti na vaše hodiny těší a ať je to s vámi baví.

Chcete pomoci dětem?

Chcete pomoci dětem k dobrému umístění v soutěži sběru surovin pod názvem: „Velká cena Nestlé a Českých sběrných surovin“, a zároveň se tak zbavit několika druhů odpadů?

Níže uvedené druhy odpadů připravte dne 23. května před vrátka vašich domů. Děti ze základní školy si v uvedeném termínu sami odpad odvezou. Připravít můžete tyto druhy odpadů: papír, plastová víčka z PET lahví, PET lahve, nápojové kartony, hliníkové obaly a další drobné elektrospotřebiče, např. vysavače, žehličky, šicí stroje, pletací stroje, fritovací hrnce, el. pečící pánve, toastovače, sendvičovače, elektrické nože, varné konvice, kávomlýnky, hodiny, budíky, fěny, vysoušeče vlasů, kulmy, holicí strojky, masážní strojky, váhy – osobní, kuchyňské, roboty, mixéry, ruční mixéry,

šlehače, rychlovarné konvice, svářečky fólií, osvěžovače vzduchu, odpuzovače hmyzu, vrtačky, frézky, brusky, bourací kladivo, nástroje pro nýtování, aku a el. šroubováky, nástroje pro pájení, svařování, svářečky apod.

Odběr vody

V prosinci 2003 přijal Parlament České republiky zákon č. 20/2004 Sb., kterým se měnil vodní zákon (č. 254/2001 Sb.). Voda představuje v dnešní době jeden z nejcennějších přírodních zdrojů. Proto i nakládání s ní musí odpovídat principům 21. století. Zákon č. 20/2004 Sb. tak stanovil, že nejpozději od 1.1.2008 bude tento požadavek splněn i v rámci České republiky.

Vlastníci studní, kteří nepoužívají vodu z těchto studní, se tímto nemusí zabývat. Jim z nových právních předpisů nevyplyvají žádné povinnosti.

Tyto předpisy se týkají pouze vlastníků, čerpajících vodu z vlastních studní pro domácnost. Čerpáním vody pro svojí potřebu, se rozumí užití vody v domácnosti, zalévání zahrad, plnění bazénů atd.

Stavby studní a povolení k odběru podzemní vody (studny), se dělí na několik období:

- 1) Všichni vlastníci studní, kteří mají studnu postavenou do roku 1955, nemusí mít stavební povolení ani povolení k odběru vody. Ze zákona jim tato povolení byla udělena automaticky. Mělo by však být prokazatelné, že studna byla postavena do roku 1955. Doložit původ stavby stačí třeba jen svědeckou výpověď nebo případně znaleckým posudkem, ve kterém je předmětná stavba zmíněná.
- 2) Další kategorií tvoří studny postavené v období roků 1955 – 2002. Zde je zapotřebí doložit jak stavební povolení, tak i povolení k odběru vody.
Pokud povolení k odběru vody máte, platí i po datu 1.1.2008. V případě, že povolení k odběru vody nemáte, musíte o ně požádat. Stavební povolení z tohoto období může pocházet od různých institucí, tak jak v průběhu platné legislativy byly vydávány, například: MNV, OkÚ, pověřené stavební úřady.
Pokud, je stárší studny 20 až 30 let a stavební povolení nedohledáte, je možné získat dodatečně stavební povolení na základě zjednodušené dokumentace (tzv. **pasport stavby**).
- 3) Studny postavené po roce 2002 bez povolení, by v podstatě neměly existovat. Pokud ano, tak se jedná o černou stavbu. Uvedení do souladu se stavebním zákonem si musí vlastník zajistit sám na vodohospodářském úřadě.
Pokud stavební povolení vlastníte, a máte vydané i povolení k odběru vody, je toto povolení platné i po 1.1. 2008. V případě, že povolení nevlastníte jste povinni o něj požádat.

Zvláštní kategorií tvoří podnikatelé, kteří používají vody k podnikatelské činnosti.

Těm povolení k odběru vody zaniká k 1.1.2008 a sami by se měli informovat na vodohospodářském úřadě a ve vlastním zájmu si dát tyto záležitosti do pořádku.

Samostatnou kategorií tvoří odběr povrchové vody např. z potoka nebo rybníku.

A to i s, nebo bez technického zařízení (např. čerpadlo).

Tato kategorie se dělí na dvě období :

- 1) Před rokem 2002 - zde je nutné mít povolení k odběru vody. V případě, že je mám platí jen do 1.1.2008 a musím požádat o prodloužení nebo o nové povolení. Pokud ne, musím požádat o povolení k odběru vody.
- 2) Po roce 2002 - pokud mám povolení k odběru vody, platí mi i po 1.1.2008, nemusím o nic žádat.
V případě, že žádné povolení nemám, musím samozřejmě o něj požádat.

Pasport stavby: a) situace v měřítku 1: 5000

Formuláře pro požádání zmiňovaných povolení si můžete vyzvednout na Obecní úřadě v Ledčicích.. Samotné žádosti, ale musíte podat na adrese: Městský úřad, odbor ŽP, Vodohospodářský úřad ing. Nedbalová, Palackého nám.6, 278 01 Kralupy nad Vltavou.

Další informace naleznete na adrese www.zanikpovoleni.cz, nebo můžete volat bezplatnou linku Ministerstva zemědělství ČR – 800 101 197, případně napsat na adresu info@mze.cz

Vypouštění odpadních vod

Vzhledem k tomu, že v naší obci nebyl povolován septik s biologickým stupněm čištění, ani domovní čistírna odpadních vod, a kanalizace je ve výstavbě, každý majitel nemovitosti je povinen mít vybudovanou bezodtokovou žumpu s pravidelným vyvážáním.

Obecní rozpočet pro rok 2007

Příjmy	Kč
Daňové příjmy	4 983 000,-
Nedaňové příjmy	633 000,-
Kapitálové příjmy	1 115 000,-
Přijaté transfery ze st.rozpočtu a fondů	453 324,-
Výdaje	
Les	30 000,-
Psí útulek	10 000,-
Silnice	15 000,-
Vodovod	50 000,-
Kanalizace	5 000 000,-
Internet	132 000,-
Mateřská školka	6 000,-
Základní škola	409 924,-
Knihovna	169 000,-
Kronika	4 000,-
Obnova památek Ledčice čp.15	152 000,-
Příspěvek ŘIP	20 000,-
Ledčické novinky	5 000,-
Zájmová činnost v kultuře	66 000,-
Sbor pro občanské záležitosti	25 000,-
Sport	19 000,-
Sportovní zařízení	9 000,-
Příspěvek na sportovní činnost	20 000,-
Nájemné dětské středisko	3 000,-
Veřejné osvětlení	115 000,-
Pohřebnictví	193 400,-
Výstavba inženýrských sítí na pozemcích	200 000,-
Územní rozvoj	716 000,-
Sběr nebezpečných odpadů	12 000,-
Sběr komunálních odpadů	200 000,-
Sběr ostatních odpadů, sběrný dvůr	274 000,-
Péče o veřejnou zeleň	458 000,-
BOZP	10 000,-
Zastupitelstvo obce	694 000,-
Místní správa	727 000,-
Služby peněžních ústavů	9 000,-
Pojištění majetku	54 000,-
Převody SF	28 000,-

Kulturní střípky

Naši hosté

Mnozí by se rádi více dozvěděli o našich milých hostech, kteří na letošní Boží hod velikonoční svým koncertním vystoupením v kostele svatého Václava potěšili srdce i duše všech přítomných.

Pavčina Seniř (24.1.1976)

Mladá řeská sopranistka, která patří k výrazným řevěckým talentům své generace. Svědčí o tom několik prestižních ocenění, která získala na mezinárodních soutěžích a festivalech v Itálii, Německu, Anglii, Rakousku, Španělsku, USA. Je absolventkou Hudební akademie múzických umění v Praze. Spolupracovala s řevci a hudebníky světových jmen, jako jsou Magdalena Kožená, José Curás a další. Výrazný úspěch zaznamenala jako cizí kněžna v Rusance, Helga ve stejnojmenné Fibichově opeře, nebo jako hraběnka Marica v Kálmánově opeře.

Radka Štolbová – Zdvihalová (30.7.1976)

Bravurní varhanistka, jedna z nejtalentovanějších postav tuzemské varhanní scény, jejíž virtuózní hra si získává stále širší okruh příznivců. Vystudovala HAMU v Praze u profesora Jana Hory. Vedle všech znaků vynikající umělkyně má ještě to, co se v dnešní době na veřejnosti příliš nenosí – pokoru k hudbě i k posluchačům, kterým ji zprostředkovává. Pravidelně spolupracuje s nastupující generací vokálních umělců a často koncertuje se svým životním partnerem, koncertním mistrem Petrem Zdvihalem mladším. Věnuje se též pedagogické činnosti na konzervatoři v Pardubicích.

Petr Zdvihal (26.9.1973)

Koncertní mistr, houslista. Je absolventem Hudební akademie múzických umění v Praze u profesora Václava Snitila. Kromě toho studoval ve Švýcarsku u Alberta Lysyho. Stal se vítězem Beethovenovy mezinárodní soutěže, kde navíc získal i cenu za nejlepší provedení skladatelova díla. Jako sólista vystupoval již s více než 15 orchestry v České republice, Německu a Španělsku. Vyznamenáním bylo pozvání do nejprestižnější evropské síně v oblasti komorní hudby - londýnské Wigmore Hall. Je zakladatelem a primáři Heroldova komorního kvarteta. Koncertoval v Německu, Francii, Itálii, Řecku, Brazílii, Japonsku, Anglii, Austrálii, Španělsku a jinde. Pracuje také jako koncertní mistr Symfonického orchestru českého rozhlasu v Praze. V Ledčicích letos měl svůj „debut“, který završil obrovským úspěchem. Určitě o něm ještě hodně uslyšíme.

Ještě o velikonoční výstavě

Protože první ledčická velikonoční výstava, otevřená po celou dobu svátků jara na bývalé evangelické faře, měla nevídaný úspěch, dovolte předložit vám k potěše a pro radost několik fotografií. Dokumentují, co pěkného vzniklo pod dovednými rukama místních žen a dětí. Potěšilo nás, že řada z vás kladně reagovala na pozvání k účasti vyhlášené místním rozhlasem. Ti, kteří si „netroufli“ přímo na výtvarné činnosti, zapůjčili či darovali mnoho hodnotných exponátů. Příznivý ohlas výstavy byl motivací k uspořádání další, tentokrát zaměřené na dobu adventní a vánoce. Všichni, kdo chtějí přiložit ruce k dílu, jsou vítáni. Stačí jen nabídnout svou aktivní pomoc na OÚ. Přispějete k zachování tradičních výtvarných technik a řemeslných postupů. Zároveň se naučíte také něco nového a v kolektivu se určitě i pobavíte a pookřejete.

Pozvánka na výstavy

Jaro nás pobízí k tomu, abychom neseděli doma a vydali se načerpat co nejvíce kulturních zážitků. Možná, že někdo z vás ještě pamatuje akademického malíře Josefa Holuba (1870 -1957), který na Kralupsku a přilehlém regionu přímo v plenéru maloval své poetické krajiny. V Městském muzeu v Kralupech jste mohli shlédnout výstavu obrazů tohoto slánského rodáka, kterou doplnily i drobné předměty z jeho pozůstalosti (klobouk, paleta, slunečník, brýle, kuřácké potřeby, fotografie...).

V Lobkovickém paláci na Pražském hradě se poprvé představily vybrané poklady ze sbírek rodu Lobkowiczů zahrnující vynikající obrazy, užité umění, zbraně, hudební nástroje a další skvosty. Můžete tady vidět obraz Václava Brožíka zachycující paní Polyxenu, o které se také v dnešních Novinkách zmiňujeme. Samotný palác prošel během rekordních 14 měsíců náročnou rekonstrukcí. Obdivuhodně bohatou sbírku obrazů významných evropských malířů i největší sbírku tzv. španělských portrétů ze 16. a 17. století, kde opět na několika z nich figuruje také Polyxena z Lobkowicz, můžete spatřit v dnešním rodovém sídle Lobkowiczů, v Nelahozevsi. Zámecké prostory vám nabídnou prohlídku dobového nábytku, středověkých relikviářů, porcelánu, ale též zajímavé prostory v neporušené podobě.

Do 1. července je k vidění v Císařské konírně Pražského hradu výstava o životních osudech českého humanisty Bohuslava Hasištejnského z Lobkowicz. Jsou zde shromážděna vynikající umělecká díla – obrazy, ostatkové busty, vzácné prvotisky, skvosty ze Svatovítského pokladu, rukopisy, portréty významných osobností...

Poslední výstava, na kterou vás chci pozvat, je otevřena v Podřipském muzeu v Roudnici. Nese název „Atentát 1942 a perzekuce roudnických studentů“. Je možné, že někteří ledčičtí pamětníci alespoň někoho z dvaceti studentů deportovaných na udání konfidenta do koncentračních táborů v Osvětimi, Buchenwaldu a Flossenbürgu, znali. Po roce a půl věznění se jich domů vrátilo jen sedm! Mezi exponáty je unikátní maturitní tablo VIII. C, soubor kreseb z vězení, ošacení, osobní věci, předměty a dokumenty spojené se studenty a dobou. K výstavě je vydána doprovodná publikace.

Očistný oheň

V dávných dobách lidé věřili na nadpřirozené síly a bytosti dobré i zlé. Poslední dubnový den byl považován za čas, kdy kouzla a čáry měly nad lidmi větší moc než kdykoliv jindy. Věřilo se, že v noci z 30. dubna na 1. květen poletují na koštěti čarodějnice a slétají se na vyvýšená místa na svůj slet – sabat. A tak se pověřiví lidé proti jejich kouzlům bránili (travní drny dávali před dveře stavení a chlévů, zapichovali na dvůr pichlavé trní, práskali bičem, kropili dům svěcenou vodou...) a zaháněli tato stvoření zapalováním ohňů. Mládenci v nich zažehávali smolná košťata a vyhazovali je vysoko nad hlavu. Věřili, že letící ježibabu srazí na zem. Tento prastarý zvyk se zachoval jako „pálení čarodějnic“ dodnes. Je to v současnosti veselá zábava u velkých ohňů završených hadrovou figurínou. V plamenech pak shoří všechno nepotřebné.

Víra v nečisté síly, stará jako lidstvo samo, se ale ve středověku změnila v nebezpečné pověry. Následovaly kruté procesy s nevinnými ženami a dívkami, které byly obviněny z čarodějnictví, a pak podle inkvizitorské příručky Maleus Malificarum (Kladivo na čarodějnice) mučeny a trestány. Nešlo „jen“ o upalování na hranicích, ale také o oběšení, utopení, nebo pohřbení zaživa. Nejznámější a nejmasovější čarodějnické procesy proběhly v 17. století ve Francii, v americkém Salem, nebo ve Velkých Losinách a Šumperku. Od 13. století při inkvizičních procesech (rozpoutaných papežem Inocencem III.) po roce 1252 až do 18. století ve světě zahynulo přes 200 tisíc lidí.

Možná, že z obavy pozůstalých z návratu mrtvé ženy na tento svět, z obavy z čarodějnictví a vampirizmu, byla pochována asi ve 4. století před našim letopočtem žena bez hlavy, již na hrudi ležel velký balvan. Její hrob nedávno archeologové objevili v Kralupech nad Vltavou. Před nimi teď leží otázky, kdo asi a proč takto mrtvolu položil do hrobu. Snad další výzkum záhadu objasní. Místní ženy se ale ničeho podobného obávat nemusí. V pondělí 30. dubna naše ledčické Saxany čekalo veselé posezení u očistného ohně, trochy hudby, chutného moku a opečených buřtů. Dámy nastartovaly košťata a přišly se s rodinami a známými dobře pobavit.

Vše se uskutečnilo pod „taktovkou“ ledčické mládeže a místních mužů (Kořínka a obou Rubínů), kteří přichystali už tradičně dvě „vatry“.

Přijďte na „Máje“

Jistě víte (psali jsme v Novinkách), že 26. května v Ledčicích oslavíme tradiční Máje. Zatímco všechny politické formy prvomájových oslav (už více než stoletý Svátek práce, Nerudův Majáles z Filozofské historie, nebo dokonce 1. máj – svátek Josefa dělníka z rozhodnutí papeže Pia XII. z roku 1955) jsou velmi „mladé“. V historickém smyslu jsou „pravé“ Máje nejen stovky, ale tisíce let staré svátky lásky a plodnosti pocházející už z pohanských dob.

1. května roku 755 Pipin Krátký, otec Karla Velikého, uspořádal turnaj rytířstva, kde se soutěžilo o přízeň krásných dam. Už ve 13. století se psalo o zelených ozdobených větvičkách (Libesmaien), které chlapci dávali dívkám na důkaz lásky. Stavění máje pod okny milované prý pochází z počátku 15. století. Jako projev lásky, zamilovanosti a pocty. Nebyl to svátek strnulý a upjatý, ale měl v sobě hodně veselí i trochu frivolnosti. V Čechách se vysoké stromy - máje, které stály uprostřed obce většinou před hospodou, tradují od 16. století. Vztyčení mnohametrového na vrcholu ozdobeného stromu – Krále – nebylo jednoduché a stalo se vlastně ukázkou umu a síly místních mládců. Obecní májka se musela hlídat, aby ji sousední neskáceli. Taková ostuda by se rozkřikla daleko do okolí. Májky připevněné u vrat stavení ukazovaly, kde je mladé děvče „na dvádání“. Při obchůzce májového průvodu vesnicí se u každé takové májky zastavilo a dívčina s matkou zatančila před domem „taneček“. Nepsanou povinností otce bylo vyjít před vrata s nalitymi „štamprlaty“ a s nějakou tou korunou do kasičky. Lze jen věřit, že letos oslavy Májů proběhnou tak, jak tomu bývalo dříve a ne jako loni, kdy mnohé májky od domů zmizely a děvčata nevystřčila při obchůzce ani nos ze dveří. Zatím to vypadá, že ze 37 dívek „má zájem“ necelá desítka. Přitom si stačí uvědomit, že jsme-li účastní jakéhokoliv „folkloru“, konáme cosi prastarého a odpovídáme na pozdrav dávných dob a předků. A to stojí vždycky zato.

Dalším důležitým datem kromě májů býval pro zamilované svátek svatého Antonína, slavený 13. června. K němu se mladí modlili, jestliže měli problémy s láskou, nikoliv k Valentýnovi, kterému u nás až donedávna pšenka nekvetla. Zamilovaní prosili o přimluvu asi takto:

*Ty můj svatý Antoníčku,
když tě pěkně poprosím,
ty můj svatý Antoníčku,
dáš mi chlapce, já to vím.
Vždyť ty ruku štědrou máš,
za milence se přimlouváš.
Ty můj svatý Antoníčku,
ty každému štěstí dáš.*

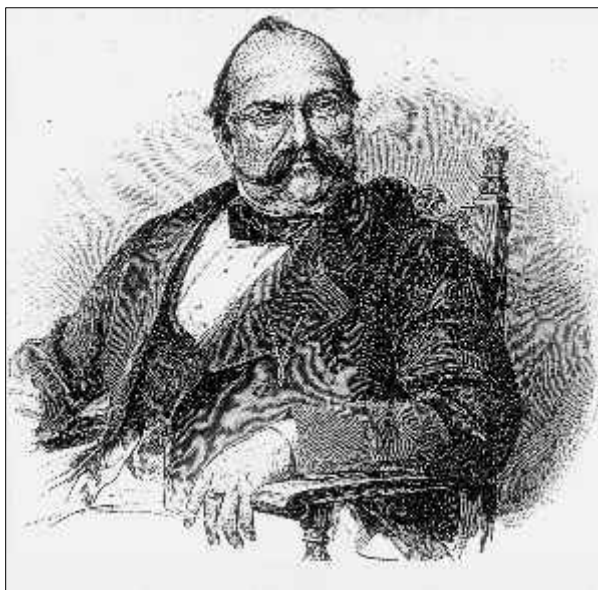
Zajímavé je, že se květnu svatby dodnes vyhýbají, jako čert kříži. Snad je to proto, že pověra tvrdí: „nevěsta v máji lehá na máry.“ V dávných dobách se předpokládalo, že žena po sňatku otěhotní a rodit bude tedy v době nejhorších klimatických podmínek. Lékařská pomoc tehdy byla prakticky nulová, tak není divu, že mnohdy nepřežila matka ani dítě. Pověra se ale drží až do současnosti. Přitom květen – měsíc lásky - je pro svatby jako stvořený.

Připomínka Františka Horského

Ing. Ot. Špecinger

Dne 6. dubna 1877 zemřel v Kolíně František Horský z Horskýsfeldu. Od té doby uplynulo už 130 let, avšak přesto by tento náš mimořádně význačný zemědělský reformátor neměl být zapomínán. Horský se narodil 29. září 1801 v Bilině. Stal se nejprve panským úředníkem a posléze nájemcem dvorů. V tomto směru pak působil výrazně také na Mělnicku, když si na léta 1857 až 1862 propachtoval od Lobkowiczů statky Nelahozeves a Strachov. Horského cílem však nebyl pouze jeho vlastní, nýbrž především všeobecný prospěch. V době, kdy se vlivem roku 1848 venkov osvobodil, pomáhal totiž Horský účinně a zcela nezištně především drobnému a střednímu rolnictvu, aby dokázalo obstát vedle rozvíjejícího se velkozemědělství. Výhod nastupující mechanizace, zavádění nových plodin (zejména cukrovky a krmiv) mohly totiž v té době účinně využívat jen velkostatky, avšak nikoliv vesničtí hospodáři. František Horský v tehdejších stále obtížnějších podmínkách drobnému venkovu trpělivě a

úspěšně ukazoval cesty ke snazším a výnosnějším hospodařením. Na mnoha středočeských místech, avšak především právě na dnešním Mělnicku a Podřipsku, pořádal pro venkovské obyvatelstvo praktické přednášky a instruktáže – dvakrát prokazatelně také v Ledčích. Odmítal úhoření, učil správnému hnojení, prosazoval trojstranný systém osevu, stájové krmení dobytka, nové odrůdy plodin a pokrokovější pracovní metody. Jeho přednášky se přitom konaly venku, přímo na polích – a lidé se k nim scházeli až z velikých dálek. Ovšem mimo tato „polní kázání“ uspořádal Horský v Nelahozevsi také tři velké a bohatě navštívené hospodářské výstavy, na kterých předváděl nové druhy strojů, zvířectva či náradí (z něhož 62 kusů dokonce sám vymyslel).

Pro mělnické Povltaví a Polabí měla tato Horského působnost nedocenitelný význam. Avšak Horský se stal i spoluzakladatelem našeho zemědělského školství – a za své zásluhy byl posléze povýšen do šlechtického stavu jako rytíř z Horskýsfeldu. Založil ostatně i několik potravinářských továren – a postupně kolem 250 tzv. vzorných rolnických hospodářství. Měl by být proto doopravdy i dnes s úctou vzpomínán!

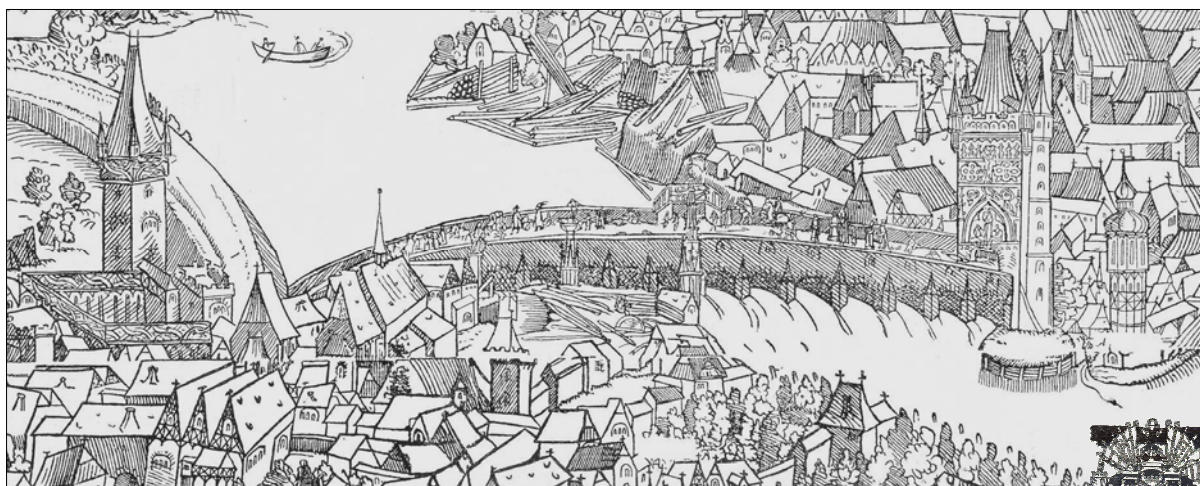
Víte, že...

- roku 1577 získal město Roudnici Vilém z Rožmberka, první manžel Polyxeny z Pernštejna
- od roku 1957 působila na zámku v Roudnici Vojenská hudební škola Víta Nejedlého. Zámek je zatím veřejnosti nepřístupný
- 11.5.1838 zemřel Antonín Langweil, univerzitní sluha, který z papíru a dřeva v roce 1834 dokončil vynikající model Prahy, dnes nenahraditelný zdroj informací o vzhledu města v 19. století. Můžete si jej při svých letních návštěvách Prahy prohlédnout v Muzeu hlavního města, kde zaujímá plochu plných dvaceti čtverečných metrů.

Antonín Langweil

- roku 1775 v někdejší jezuitské zahradě vznikla z popudu Marie Terezie na Smíchově botanická zahrada, která ale musela být v důsledku častých povodní přemístěna do dnešní ulice Na Slupi. Pozornost tu přitahuje 130 let starý jinan dvoulaločný, sekvoje, kamélie a myrty přenesené sem z původních pozemků. Berte to jako další typ na prázdninový či víkendový výlet.
- 23.9.1799 v Sazené zemřel vynikající královský astronom, řádný profesor matematiky a fyzikální geografie Filozofické fakulty Univerzity Karlo-Ferdinandovy, popularizátor vědy – Antonín Strnad, který byl současně ctěn a vážen pro své české národní cítění. V našem regionu dlel na pozvání knížete Ferdinanda Kinského, aby se na zámku v Sazené zotavil ze zánětu pohrudnice. Nemoc se mu zde ale naopak zhoršila, takže po několika dnech pobytu skonal. Pochován byl na hřbitově v Chržíně u Velvar.
- 4.4.1672 před 325 lety se narodil Johan Böttger, evropský objevitel porcelánu, který se evropané snažili vyrobit už mnoho století před ním. Tajemství této hmoty znali jen Číňané, a tak nezbývalo, než za ni tvrdě platit. Když v roce 1710 Böttger zřídil první porcelánku, podobala se vězení, neboť objev byl střežen opravdu důkladně.
- před 400 lety, v roce 1607 se v Praze narodil vynikající geniální grafik a rytec, Václav Hollar, který zemřel 28.3. 1677. V Londýně, jej uctívají jako „svého Čecha“.
- od roku 1597 se v Čechách pěstuje myrta, skromná, stále zelená vytrvalá dřevina původem ze Středomoří, která při dobré péči a troše štěstí vydrží svěží mnoho let – zpravidla od svatby až po její stříbrné výročí. Těšila se vždy úctě a pozornosti národů všech dob.
- 22. dubna tomu bylo rovných 60 let, kdy se v roce 1947 vypravila legendární dvojice Hanzelka + Zikmund na svou první, čtyři roky trvající cestu, při které projeli celou Afriku a Jižní i Střední Ameriku.
- před 290 lety roku 1717 se narodil významný rakouský vojevůdce, generalissimus Ernst Gideon von Laudon, kterého zná snad každý z písničky v níž „jede přes vesnici“. U vojska patřil k nejpobornějším velitelům. Jednak díky tomu, že jeho kariéra stála na schopnostech, jednak proto, že nikdy nebyl oblíben u habsburských dvorských kruhů.
- zapíšeme-li všechna lichá první desítky čísel „tam a zase zpátky“: 1, 3, 5, 7, 9, 7, 5, 3, 1 dostaneme letopočet, den, měsíc a hodinu položení základního kamene Karlova mostu, od něhož letos uplyne 650 let. Tak tedy – stalo se to roku 1357, 9. července v 5 hodin 31 minut. Stavbu Kamenného mostu (tak se jmenoval původně až do 19. století) až do své smrti v roce 1397 řídil Petr Parléř. Nicméně dostavěn byl až kolem roku 1402. Zajímavé je, že první plastiky na něm se začaly objevovat teprve v 17. století. Dnes tu stojí 30 soch a sousoší. Most je 516 metrů dlouhý, 10 metrů široký a má 16 pilířů. Několikrát ho postihla ničivá povodeň (1432, 1503, 1655, 1784, 1845, 1890). V současnosti je Karlův most zařazen mezi národní kulturní památky a je v péči českého státu.
- v Ledčicích už od 30.4. 1897 pracuje Podporovací a vzdělávací spolek ŘIP, který letos 14. července oslaví 120. výročí svého založení. Více se dočtete v příštích Novinkách.
- 23.4. tomu bylo 1010 let, kdy zemřel mučednickou smrtí biskup Vojtěch, později zvaný svatý, jedna z nejvzdelanějších a nejvlivnějších osobností své doby. Vcelku obsáhle jsme o něm v Novinkách psali v červenci roku 2000 – o Slavníkovském rodu, ze kterého pocházel i obrovským Vojtěchově proevropským významu. Od roku 1997, jako symbol úcty, stojí na náměstí v Roudnici světcova socha od profesora Honzika. Je obrácena tváří k řece Labi, k bývalému významnému brodu, kterým při své cestě procházel.
- před 30 lety ve Švýcarsku zemřel londýnský rodák skvělý herec – Charlie Chaplin.

Pohled do historie

Dnes si připomeneme „kulaté“ výročí dvou dávných držitelů Ledčic, shodou okolností matky a syna, jinak též příslušníků vynikajícího českého šlechtického rodu – slavných Lobkowiczů.

Polyxena (Polexina) z Lobkowicz (1567-24.5.1642)

Snad každý zná pražské Jezulátko, voskovou sošku umístěnou v kostele karmelitánů u Panny Marie Vítězné, kterou mu věnovala významná česká šlechtična, paní Polyxena v roce 1628, po smrti svého druhého manžela.

Dcera Vratislava z Pernštějna se narodila před 440 lety. Byla proslavená svou krásou po matce, Španělce Marii Manrique de Lara y Mendoza, ale také neobyčejnou chytrostí, zbožností a politickým nadáním. Její tvář (i z dětského věku) známe z několika obrazů tzv. Roudnické sbírky, vystavené dnes na zámku v Nelahozevsi. Polyxena byla poprvé provdána roku 1587, tedy jako dvacetiletá, za předního českého šlechtice – pana Viléma z Rožmberka, jehož byla už čtvrtou manželkou. Kronikář Václav Březan obsažně popsal tuto velmi slavnou svatbu, jíž se účastnil i sám císař, Rudolf II. Manželství zůstalo bezdětné, a tak se Polyxena po smrti Vilémově roku 1592 velmi angažovala v zachování rožmberského rodu a nabádala Petra Voka, Vilémova bratra, aby alespoň adoptoval nějakého příbuzného. Nejraději z rodu italských Orsinů. Mladá vdova se uchýlila na hrad v Roudnici a zdálo se, že vdovou zůstane. Teprve roku 1603 se paní Polyxena provdala podruhé - za o rok mladšího

Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkowicz, vysoce vzdělaného muže, obratného politika s mimořádnými jazykovými znalostmi, který vykonával funkci nejvyššího kanceláře Českého království. Manželství zůstávalo léta bezdětné. Až v roce 1609 porodila v Praze dvačtyřicetiletá Polyxena syna, jemuž šťastní rodiče dali jméno Václav Eusebius. První dítě v tomto věku byl, a dodnes je, malý zázrak.

V roce 1616 ke svému majetku Polyxena přikoupila i Ledčice. Protože v Ledčických novinkách tato paní „vystupovala“ už několikrát, zmíním se jen o několika zajímavostech z jejího života. Byla fundátorkou kapucínského kláštera v Roudnici, na Rvačově v dnešním čp. 164 založila školu, zřídila ve městě tiskárnu. O tom, že napsala kuchařskou knihu, jste si v Novinkách také přečetli. Ale možná nevíte, že v ní poprvé v češtině použila slovo PÍŠKOT, které užíváme dodnes. Horlivá katolička Polyxena z Lobkowicz roku 1637 předala správu svého majetku do synových rukou. Vymínila si doživotní rentu 3 850 zlatých ročně. Zemřela před 365 lety v úctyhodném věku 75 let. Zapsala se do dějin tří slavných českých rodů – Pernštějů, Rožmberků a Lobkowiczů. Zatímco u prvních dvou byla svědkem jejich vymření, třetímu zajistila pokračování na celá další staletí.

Václav František Eusebius z Lobkowicz (20.1.1609 – 22.4.1677)

Jedinému synu Zdeňka Vojtěcha a Polyxeny se dostalo mimořádného vzdělání. Roku 1631 vstoupil do císařské armády, kde dosáhl vysokého postavení. Přesto proslul více jako politik a diplomat. Získal si důvěru císaře Leopolda I., jenž ho roku 1657 jmenoval prezidentem dvorské rady, roku 1655 pak nejvyšším hofmistrem. Jako první ministr od roku 1669 do roku 1674 řídil vídeňskou vládu prakticky neomezeně. Opět po mnoha letech se „u dvora“ objevili příslušníci české šlechty. Byl stoupencem spojení s Francií, kterou si oblíbil při v tehdejší době obvyklých „kavalírských cestách“ Za tyto své sympatie si vysloužil nepřátelství španělské strany, na jejíž nátlak upadl v nemilost u císaře, byl zatčen a internován na Roudnici do „domácího vězení“, kde byl držen tři roky, až do své smrti. Traduje se, že jeden ze sálů zdejšího sídla nechal zařídit z poloviny honosně a z poloviny jako chudou světnici, čímž symbolizoval svou dřívější slávu a současný trpký úděl.

Václav Eusebius by neměl být nikdy zapomenut především pro svou nesmírnou pracovitost a přínos našemu regionu. Na vrcholu své slávy zahájil r. 1672 přestavbu rodového hlavního sídla na roudnickém hradě v reprezentativní barokní palác (dokončení se nedožil) a pozvedl tak jeho slávu. Vystavěl v Roudnici špitál,

pivovar, špýchar, zasloužil se o celkový urbanistický rozvoj města, založil velkolepou zbrojnici, velmi významně přispěl k rozšíření, katalogizaci a ochraně bohaté rodinné knihovny, jejíž jádro pocházelo už od Bohuslava Hasištejnského z Lobkowicz a dodnes je skutečným pokladem světového významu. V roce 1999 byla více než 100 tisícová sbírka přemístěna do sídla v Nelahozevsi. Václav Eusebius byl dvakrát ženatý. Poprvé s hraběnkou Johanou Myškovou ze Žlutic (1600 – 17.1.1650), podruhé s Augustou Sofií Rhein von Sulzbach (22.11.1624 – 30.4.1682), která byla kupodivu evangelického vyznání. Z pěti dětí, které zplodil, se dospělosti dožili jen dva synové. Ti se stali pokračovateli tohoto významného šlechtického českého rodu. Václav František Eusebius z Lobkowicz zemřel před 330 lety, 22. dubna roku 1677 v Roudnici.

Střelba na Podřipsku

Ing. Otakar Špecinger

Jak je dobře známo, po bitvě na Bílé hoře a třicetileté válce nastala u nás doba charakterizovaná všestrannou rekatolizací. Nesčetné sochy sv. Jana Nepomuckého, zprávy o pálení zapovězených knih jezuitou Antonínem Koniášem a pod. – to jsou některé z mnoha dokladů o tomto období, jak se s nimi shledáváme třeba právě na Podřipsku. Avšak ani nejdůkladnější čtenář Jiráskova „Temna“ si nedokáže dobře představit, jak doopravdy těžké to bývaly tehdejší časy a nakolik jimi byl deformován život hospodářsky i duchovně deprimovaného venkova v 18. století.

Ukázkou tragédií, k jakým v oněch dobách leckde docházelo a které byly z historie namnoze později uměle vymazány, může být událost z roku 1783. Došlo kní na Podřipsku, kde navzdory značnému pronásledování nekatolíků se udržely po vesnicích četné evangelické skupiny, které se po vydání tzv. tolerančního patentu z roku 1781 císařem Josefem II. houfně hlásily o svá práva. Tito lidé nemohli být nadále pronásledováni vrchnostmi, avšak neštěstí spočívalo v tom, že je napříště naopak nenáviděli jejich bezprostřední katoličtí sousedé, podněcovaní dokonce občas i svými kněžími.

V Krabčicích pod Řípem se ujal evangelický duchovní Samuel Pullini své funkce nedlouho po zveřejnění panovníkovy patentu. Dne 19. června 1783 se pak dozvěděl, že obuvníkovi Saudskému z Cítova č. 86 zemřela manželka – a on že ji pochoval na hoře Říp, protože katolíci mu znemožnili pohřeb na svém cítovském hřbitově. To ovšem odporovalo platným nařízením a Pullini si proto ihned stěžoval u vrchnostenského lobkowiczského úřadu na zámku v Roudnici nad Labem, odkud obratem obdržel následující odpověď:

„Velevážený pane pastore... poněvadž toto pohřbení odporuje císařským nařízením a ona mrtvola má být pochována na hřbitově katolickém, dávám Vám na vůli, abyste ji buďto v Cítově, anebo ve Ctiněvsi dal pohřbít. O tom žádám pro sebe zprávu Vaši proto, abych si mohl vyžádati moci vojenské pro přenesení mrtvol. Pohřbení je nutno vykonati ještě dnes kolem západu slunce. Proto račte, pane pastore, opatřiti u evangeliků jeden vůz s koňmi a pošlete jej spolu s několika dělníky kolem 7. hodiny k jmenované hoře, aby mrtvolu vykopali. Konečně budiž postaráno o to, ať už se vykoná pohřeb v Cítově anebo ve Ctiněvsi, aby byl hrob vykopán týmiž dělníky nebo řádným hrobníkem. Žádám však, aby při tomto pohřbu nepovstal sběh lidu... Váš nejoddanější služebník, Herdiborský, vrchní.“

Jízdní poslové mohli strhat koně mezi Krabčicemi, Cítovem a Roudnicí – a vybraní lidé se brzy dali do práce. Krabčický evangelický pastor Pullini se rozhodl pro pohřeb v Cítově a odeslal lidi s náradím a vozem na stráně Řípu. Vrchní ředitel roudnického panství Herdiborský tam mezitím naopak poslal vojenský oddíl. Setník s jednou jeho částí šel tedy napřed k Cítovu, podporučík s ostatními muži pak doprovázel vůz s nebožkou (kterou předtím její manžel dopravil k Řípu pouze na trakaři a tajně). Bylo už dosti pozdě večer, když průvod vojáků, obklopujících povoz se zemřelou, dorazil bez úhony do Cítova. Avšak tam se místní katoličtí vesničané postavili proti jejímu pohřbení rázně na odpor. Došlo přitom k úplné bitce, při níž bylo několik vojáků z obou oddílů zraněno kosami a vidlemi – a vedle dalších raněných bylo střelbou a šavlemi zabito pět vesničanů. Mnoho lidí také zůstalo zmrzačených a jedna žena ještě navíc zemřela po třech dnech, nehledě na následující zatýkání, soudy a věznění některých dalších účastníků této tragické události.

Teprve za tuto krutou cenu pak bylo možné zemřelou evangeličku pochovat na cítovském katolickém hřbitově. Krveprolití rozrušilo tehdy celý daleký kraj. Vinu na něm prokazatelně nesli někteří tehdejší katoličtí faráři z Podřipska, ale i sám roudnický vrchní. Předvídal totiž podobné bouře a původně sám nařídil, aby si vdovec Saudský pochoval manželku nikoliv na vlastním poličku, jak o to usiloval, ale naopak někde dál. Když se potom ovšem František Herdiborský musel znát k císařskému nařízení, bylo už pozdě...

Při této příhodě zahynuly dvě ženy Kateřina a Magdaléna, jejichž další jména se už nepodaří zjistit. Z mužů byli vojáci zabiti Matyáš Pavlík, Matyáš Toms, František Kovařík a Martin Nedvěd. Všechna tato příjmení se na Podřipsku podnes často vyskytují, aniž by ale bylo známo, či předkové byli tenkrát oběťmi onoho neblahého incidentu. Ostatně celá vyličená událost upadla už dávno v zapomenutí a není nikde připomínána, ačkoliv měla tak zlé následky – a třebaže ani zdaleka nebyla jedinou svého druhu u nás. Jenže – čas přece zahlazuje i četné jiné, ba daleko větší a horší krivdy!

Tolik pan inženýr Špecinger. K jeho řádkům bych ráda dodala jen několik dalších poznatků.

Onoho červnového dne při výše uvedeném masakru byli zastřeleni Matyáš Pavlík – podruh, Matyáš Toms – pastýř, Martin Nedvěd, Václav Pavlík – kočí a Kateřina Kamšíková. Poranění byli: Magdalena Fišerová, která třetího dne poté svým zraněním podlehl, Antonín Mosr – podruh, byl zraněn těžce, Jan Černík – zedník, Matyáš Knyma – muzikant a Jiří Súčý – dobytkař toto drama přežili s lehkým zraněním. Událost, o které se Otakar Špecinger zmiňuje, nebyla jak píše, v onom pohnutém „potolerančním“ čase jediná. Třebaže zákon umožňoval občanům přihlásit se k náboženství evangelickému, skutečnost byla jiná. Na příklad: 18. května 1783 se konal pohřeb podruha Jana Kolovského z Nové Vsi na hřbitov do Vepřku. Pohřbu se zúčastnilo asi třicet evangelíků. Ve Vepřku jak uvádějí prameny byly shromážděny zhruba 3 tisíce (?) katolíků, kteří kamením průvod napadli a pastora ztýrali. Tělo zemřelého pak muselo být pohřbeno až druhý den na zahradě jeho bratra v Nové Vsi. Jiný případ hovoří o tom, že v Roudnici byla 6. června pohřbena dívka z Dobříně. Tu katolíci po pohřbu vyhrabali a pochovali ji mimo hřbitov. Ještě téhož dne byla opět, tentokrát za vojenské asistence, pochována zpět na hřbitov. 4. srpna téhož roku zemřel ve Straškově jistý Jan Podrábský, který měl být 7. srpna pohřben. Ale pro odpor katolíků muselo být jeho tělo od brány hřbitova odneseno zpět domů. Teprve 11. srpna, za přítomnosti čtyř setnin vojáků, mohl být pochován.

Čteme-li dnes tyto příběhy, ani se nám nechce věřit, že se udály přímo u nás, v místech, kde žijeme. Podřipští „kacíři“ vždy tvrdohlavě lpěli na své víře a neváhali pro ni i zemřít.

Ev.-rel. škola v Krabčích.

Evangelická škola a kostel v Krabčích

Pamětní deska nad vchodem evangelické fary v Ledčích

Poděkování

- ✿ ing.Olga Srbová – krajkové límečky, mazanec, knihy
- ✿ Eva Veverková – perníčky, mazanec, velikonoční věnec
- ✿ Bohumila Nešporová – zbytky látek, výšivky, obrázky
- ✿ Milena Justová – vyšívání dečky, ubrusy a ozdoby
- ✿ Lenka Beranová – drátovaná velikonoční vajíčka
- ✿ Olga Verešová – vejdomky, látky na velikonoční ozdoby
- ✿ Marie Sirová – dečky, ubrusy
- ✿ Alena Justová – dečky, ubrusy
- ✿ Marta Hančlová, Alena Klatovská – vejdomky
- ✿ Dana Zahorjanová – látky, vejdomky
- ✿ Hana Tydlitátová – výšivky, háčkované drobnosti
- ✿ Zdeňka Lipšová – háčková zviřátka
- ✿ Jaroslava Mařáková – přehoz, krajky, vejdomky
- ✿ Martina Sypecká ml. – paličková vajíčka
- ✿ Vlastimil Postránecký – truhlářské výrobky
- ✿ Jitka Slobodová – košíkářské výrobky, historické hračky
- ✿ rodina Chaloupkova – dečky pletené a háčkované, výšivky
- ✿ Libuše Hýblová – knihy
- ✿ manželé Mařákoví – knihy
- ✿ manželé Muchkovi – nábytek
- ✿ MEVA Roudnice n.L., V.Voves – kontejner na hřbitově
- ✿ Marie Vrtalová – velikonoční pečivo
- ✿ všem, kteří přispěli ke společenskému životu v obci

Byli jsme v Polsku...

